บทวิจารณ์หนังสือ
DOING JUSTICE: A Prosecutor's Thoughts on Crime, Punishment and the Rule of Law

พรชัย บุญบวรรัตนกุล
Pornchai Boonbarwornrattanakul

นักวิจัยอิสระ
133/77 ซอยเพชรเกษม 46 ถนนเพชรเกษม แขวงบางด้วน เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ 10160
Independent Researcher
133/77 Soi Petkasem 46 Petkasem Road Bangdoun Phasichareon Bangkok 10160
Corresponding author E-mail: dr.paul.boon@gmail.com

หนังสือชื่อเรื่อง **DOING JUSTICE: A Prosecutor's Thoughts on Crime, Punishment and the Rule of Law.** ถูกตีพิมพ์เผยแพร่ในประเทศสหรัฐอเมริกาในปี ค.ศ. 2019 โดยสำนักพิมพ์ เคนอพฟ์ ดับเบิ้ลเดย์ (Knopf Doubleday, New York) และต่อมาได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่อีกครั้งหนึ่งในปี ค.ศ. 2020 โดยสำนักพิมพ์ บลูมส์เบอรี่ (Bloomsbury Publishing, London) เป็นหนังสือที่ถูกแต่งขึ้นโดยพรีท บราราร่า (Preet Bharara)[1]

DOING JUSTICE หรือแปลเป็นภาษาไทยว่า "ทำให้เกิดความยุติธรรม" เป็นเรื่องราวที่ผู้เขียนแสดงความคิดเห็นในฐานะที่เป็นอัยการคนหนึ่งโดยมองผ่านกระบวนการที่เกี่ยวกับการลงโทษทางอาญา (Criminal Punishment) และหลักนิติรัฐ (The Rule of Law) โดยใช้เวลาในการถ่ายทอดความคิดเห็นจากประสบการณ์เป็นตัวอักษร ซึ่งผู้เขียนได้ใช้เวลาในการเขียนหนังสือเล่มนี้กว่าหนึ่งปีในช่วงที่ชีวิตอยู่ในระหว่างสภาวะอ่อนไหวของการเปลี่ยนแปลงในตำแหน่งหน้าที่การงาน[2] หนังสือเรื่อง DOING JUSTICE นี้มีทั้งหมด 345 หน้า ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้คือ บทนำ ส่วนที่หนึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการสอบปากคำ (Inquiry) ในส่วนนี้ประกอบด้วยบท

---

[1] พรีท บราราร่า (Preet Bharara) เคยดำรงตำแหน่งอัยการของสหรัฐอเมริกาประจำเขตทางใต้ของนครนิวยอร์ก ในช่วงระหว่างปี ค.ศ. 2009 ถึง 2017 มีหน้าที่ควบคุมดูแลและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ การสืบสวนคดีและการดำเนินคดีทางแพ่งและอาญาแก่เจ้าพนักงานในสำนักงานอัยการดังกล่าวซึ่งมีจำนวนมากกว่าสองร้อยชีวิต ผลงานในการดำเนินคดีฟ้องร้องของบราราร่าก่อให้เกิดแรงบันดาลใจแก่ชาวอเมริกันและผู้ชมรายการ TV Show "Billions" จำนวนมาก ในปี ค.ศ. 2017 บราราร่าเข้าร่วมงานกับคณะนิติศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยเอ็นวายยู (NYU) ในฐานะเป็นนักวิชาการที่โดดเด่น นอกจากนี้เขายังได้รับตำแหน่งรองประธานบริหาร (Executive Vice President) แห่งหน่วยงานภายใต้องค์กรที่ชื่อ Spider Studio และภายใต้ชื่อรายการ Stay Turned with Preet ซึ่งเป็นพอดแคสต์ (podcast) ที่เน้นการนำเสนอในเรื่องราวที่เกี่ยวกับความยุติธรรมและความเป็นธรรม

[2] ขณะนั้นผู้เขียนดำรงตำแหน่งอัยการของสหรัฐอเมริกาประจำเขตทางใต้ของนครนิวยอร์กซึ่งได้ทำงานในตำแหน่งนี้มาเจ็ดปีครึ่งแล้ว และเป็นการดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานที่ได้รับการต่ออายุการดำรงตำแหน่งจากวาระปกติโดยคำร้องขอจากประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ในวันที่ 30 พฤศจิกายน ค.ศ. 2016 แต่อย่างไรก็ตามภายหลังจากที่ประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ได้เข้าดำรงตำแหน่งอย่างเป็นทางการได้มีคำสั่งให้เขาพ้นจากตำแหน่งในวันที่ 30 มีนาคม ค.ศ. 2017 ซึ่งก่อนที่ผู้เขียนจะพ้นจากตำแหน่งนั้นเป็นช่วงที่ประเทศเกิดวิกฤตจากเหตุการณ์ต่าง ๆ ขึ้นอย่างมากมายและวิกฤตดังกล่าวก็ยังดำเนินต่อไป เกิดข้อกังขาและเสียงวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับความศรัทธาและหลักนิติรัฐ กระบวนการยุติธรรมของรัฐ ความเป็นอิสระในการดำเนินคดี และรวมถึงความหมายและความสำคัญสูงสุดของคำว่าความจริง (The meaning and the primacy of the truth)

และเรื่องราวต่าง ๆ คือบทอธิบายเรื่องความจริงคือภาพมายา: คดีเกี่ยวกับเด็ก 2 คน เรื่องสิ่งต่าง ๆ ในความเป็นจริงมิใช่สิ่งที่ปรากฏต่อสายตาของพวกเขา: คดีหนุ่มคาวบอยบ้านนอก เรื่องพนักงานสืบสวนคดีมาตรฐานระดับทองคำ: เกี่ยวกับจริยธรรมของมือปราบ เคนนี แม็คเคบี เรื่องปัญหาเกี่ยวกับไบแอสที่เกิดจากการยืนยันซ้ำ (Confirmation Bias): คดีลายนิ้วมือแฝง เรื่องความแม่นยำเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากที่ต้องการ: คดีการฆาตกรรมในเขตซาวนด์วิล (Soundview) เรื่องความอยากรู้อยากเห็นและการตั้งคำถาม: การถามด้วยคำถามพื้นฐานที่ง่าย ๆ เรื่องหลักที่เกี่ยวกับการสอบสวน (The principle of Interrogation): ไม่มีความจำเป็นต้องใช้ความป่าเถื่อน เรื่องขี้ฟ้อง: ศีลธรรมที่ถูกกลืนหายไปเกี่ยวข้องกับการให้ความร่วมมือเป็นพยาน (Cooperating Witnesses) และเรื่องต่อเนื่องและเปลี่ยนแปลง: ความยุติธรรมผ่านเข้าสู่การเปลี่ยนแปลง ในส่วนที่สองเป็นส่วนที่อยู่ในช่วงของการตั้งข้อกล่าวหา (Accusation) ซึ่งประกอบไปด้วยบทและเรื่องราวต่าง ๆ คือ บทอธิบาย เรื่องเครื่องบด เรื่องพระเจ้าห้ามไม่ให้กระทำ เรื่องเดินจากไป เรื่องวัฒนธรรม และเรื่องโบลิวู้ด (Bollywood) ส่วนที่สาม เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับวิจารณญาณหรือดุลยพินิจ (Judgment) ประกอบด้วย บทอธิบาย เรื่องวันที่อยู่ในศาล เรื่องผู้พิพากษา (The Judge) เรื่องการพิจารณาคดี (The Trial) เรื่องบุรุษสามคนในห้องห้องหนึ่ง และเรื่องคำตัดสิน (The Verdict) สำหรับส่วนที่สี่ ซึ่งเป็นส่วนสุดท้ายนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับการลงโทษ (Punishment) ประกอบด้วย บทอธิบาย เรื่องเด็กน้อยคาลีน่า เรื่องลอร์ดอ๊อฟไฟลส์ (Lord of Flies) และเรื่องเหนือกว่ายุติธรรม (Beyond Justice)

ในความเห็นของผู้วิจารณ์เห็นว่าผู้เขียนได้นำประสบการณ์ในการประกอบอาชีพอัยการและการดำรงตำแหน่งผู้บริหารในสำนักงานอัยการตลอดชีวิตการทำงานมาใช้ในการเขียนหนังสือเล่มดังกล่าว โดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์มาอ้างอิงหลักต่าง ๆ โดยผู้เขียนได้วางหลักกฎหมายและยกคดีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างดำรงตำแหน่งในสำนักงานอัยการขึ้นมาอธิบายเพื่อชี้ให้เห็นความไม่ยุติธรรมและสิ่งที่พนักงานอัยการได้ดำเนินการเพื่อแก้ไขให้เกิดความยุติธรรมขึ้น นอกจากนี้หนังสือดังกล่าวยังเป็นหนังสือที่ได้รับความนิยมว่าเป็นหนังสือขายดีที่สุดโดยนิวยอร์กไทม์ (New York Times Bestseller) และได้รับคำวิจารณ์จากวารสารชั้นนำของประเทศได้แก่ วารสารไฟแนนเชียลไทม์ (Financial Times) ได้วิจารณ์ว่า “เป็นความสง่างาม เป็นเชิงปรัชญา และเป็นการออกมาถูกจังหวะเวลาพอดีของหนังสือเล่มนี้ ความทรงจำที่ผ่านไปในสิ่งที่สมควรจะต้องได้รับการดูแลแก้ไขในฐานะของเจ้าพนักงานยุติธรรมในระดับสูงสุดของประเทศสหรัฐอเมริกา” คำวิจารณ์จากวารสารเดอะเสคเคร็ต แบริสเตอร์ (The Secret Barrister) ซึ่งกล่าวถึงหนังสือดังกล่าวว่า “เป็นผลงานที่มีความสำคัญและมีความเร่งด่วนชิ้นหนึ่งในยุคสมัยที่การก่อตั้งหลักแห่งความยุติธรรมและหลักนิติรัฐกำลังถูกโจมตีอย่างหนัก” สิ่งที่กล่าวถึงข้างต้นนี้ทำให้ผู้วิจารณ์สนใจและติดตามอ่านหนังสือเล่มนี้เพื่อหาคำตอบที่ว่าการกระทำอย่างไรจึงจะทำให้ความยุติธรรมบังเกิด ผู้วิจารณ์จะขอหยิบยกเรื่องย่อยสองถึงสามเรื่องจากเรื่องย่อยต่าง ๆ ของหนังสือเล่มนี้มาวิจารณ์เล่าสู่กัน ดังต่อไปนี้

เนื้อเรื่องโดยย่อของหนังสือนี้:-

ส่วนที่หนึ่ง

ส่วนที่หนึ่งเป็นเรื่องในส่วนของ**การสอบปากคำ (Inquiry)** ผู้เขียนได้กล่าวในบทอธิบายว่า ความจริงคือหัวใจของความยุติธรรม และในการค้นหาความจริงนั้นเป็นเรื่องของการสอบปากคำเพื่อค้นหาความจริงในความยุติธรรมทางอาญา การค้นหาความจริงหมายถึงการสืบสวนซึ่งไม่ได้เป็นหนทางที่นำไปสู่ความจริงเท่านั้นแต่เป็นหนทางที่นำไปสู่ความรับผิดหรือการพ้นจากข้อหา ผู้เขียนได้วางหลักไว้ว่าความเป็นธรรม ประสิทธิผล ความแม่นยำ ความซื่อสัตย์และความรวดเร็วในการทำการสอบสวนนั้นโดยทั่วไปถือว่าเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความยุติธรรม ซึ่งสามารถถูกนำไปใช้ได้ในคดีที่มีลักษณะเฉพาะหรือคดีอาญาทั่ว ๆ ไป

เรื่องความจริงคือภาพมายา: คดีเกี่ยวกับเด็ก 2 คน

ผู้เขียนได้กล่าวถึงความจริงสำหรับในบางคดีนั้นภาพที่ปรากฏออกมาแก่คนที่พบเห็นสาธารณะหรือพนักงานอัยการมักจะสวนทางกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในคดี สิ่งที่พนักงานสืบสวนและอัยการควรจะต้องระลึกไว้เสมอในการสืบสวนคดีนั้นไม่เพียงแต่การตั้งข้อสงสัยอย่างเต็มที่เกี่ยวกับความผิดของผู้ต้องสงสัยผู้หนึ่งผู้ใดแต่จำเป็นจะต้องนำเรื่องดังกล่าวมาถกกันเกี่ยวกับข้อที่น่าสงสัยในเรื่องของความบริสุทธิ์ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ผู้เขียนได้กล่าวถึงหลัก presumption of innocent หรือ “หลักการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์” ในบางครั้งมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเพราะคำสำคัญในเชิงกฎหมายดังกล่าวนั้นมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องในการพิจารณาคดีซึ่งกระทำกันในศาลยุติธรรม หลักดังกล่าวเป็นการเน้นให้การพิจารณาคดีอาญาการกระทำในศาลนั้นจะต้องกระทำด้วยความเป็นธรรม ซึ่งเป็นเหตุผลที่ว่าทำไมคณะลูกขุนถึงจะต้องชั่งน้ำหนักของพยานหลักฐานทั้งหมด และระมัดระวังในการใช้วิจารณญาณหรือดุลยพินิจก่อนที่จะทำการพิจารณา

แต่สำหรับในช่วงการสืบสวนคดีนั้นมีความแตกต่างออกไปจากการพิจารณาในศาล หลักการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์นั้นอาจจะเป็นสิ่งที่อันตรายและกระทบต่อมาตรฐานในการสอบสวนของเจ้าพนักงานสอบสวน การสอบสวนจะต้องมองให้รอบด้านและสำรวจให้ครบถ้วนเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่อาจจะเกิดขึ้นของทุก ๆ คนที่เกี่ยวข้อง แม้คนบางคนอาจจะเป็นเพื่อนที่ดีของเหยื่อ (ผู้เสียหาย) หรืออาจจะเป็นญาติพี่น้องสืบสายเลือดกันมาหรือแม้กระทั่งอาจจะเป็นลูกหลานก็ตาม

ผู้เขียนยกตัวอย่างคดีฆาตกรรมจอสและคิตตี้ (Case: Jose and Kitty) อธิบายหลักการดังกล่าวโดยบิดาและมารดาถูกฆ่าตายเหลือเพียงบุตรชายทั้งสอง เป็นคดีที่สะเทือนขวัญอย่างมาก เจ้าพนักงานสืบสวนใช้เวลาอยู่นานมากในการสืบคดี จนในที่สุดได้จับกุมบุตรชายทั้งสองของจอสและคิตตี้ คดีดังกล่าวก่อให้เกิดความฉงนต่อสังคมอย่างมากซึ่งคนส่วนใหญ่ไม่เชื่อว่าบุตรทั้งสองจะเป็นผู้สังหารบิดามารดาของตน แม้แต่เจ้าพนักงานสืบสวนซึ่งในช่วงแรกของการสืบสวนนั้น พนักงานสืบสวนหลงประเด็นเพราะมองข้ามบุตรชายทั้งสองไป โดยเชื่อว่าไม่มีทางที่บุตรจะฆ่าบิดามารดาของตนเองจึงเป็นผู้บริสุทธ์ จนในที่สุดเมื่อไม่สามารถหาเหตุจูงใจอื่นใดได้แล้วจึงกลับมาค้นหาประเด็นที่เป็นเหตุจูงใจของบุตรทั้งสองที่นำไปสู่การฆาตกรรมบิดามารดาของตนเอง คดีดังกล่าวผู้เขียนให้ข้อคิดว่าแม้ว่าหลักการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ (Presumption of innocent) จะถูกนำไปใช้ได้โดยมีเป้าหมายให้เกิดความยุติธรรมสามารถใช้ในกระบวนการพิจารณาของศาล แต่ในกรณีของการสืบสวนนั้นไม่สามารถ

ที่จะนำหลักการดังกล่าวมาใช้ในระหว่างกระบวนการสืบสวน (Investigative phase) ได้เพราะอาจจะทำให้ผู้สืบคดีปิดหูปิดตาตนเอง ไม่เปิดโอกาสให้ตนเองเจาะลึกในตัวบุคคลที่อาจจะมีส่วนกระทำความผิดได้ ดังนั้นในชั้นสืบสวนควรที่เจ้าพนักงานสอบสวนจะต้องพิจารณาทุกแง่ทุกมุมของคดีรวมถึงบุคคลทุกคนที่แวดล้อมเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายไม่ว่าบุคคลนั้นจะเป็นญาติผู้ใกล้ชิดหรือเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงในสังคมหรือมีภาพลักษณ์ทางสังคมว่าเป็นนักบุญหรือเป็นผู้ที่มีจิตใจเมตตา เป็นต้น

เรื่องสิ่งต่าง ๆ ในความเป็นจริงมิใช่สิ่งที่ปรากฏต่อสายตาของพวกเขา

ผู้เขียนได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า ถ้าเราตั้งคำถามว่ามีผู้คนในโลกนี้เป็นคนคดหรือเป็นคนชอบโกง คำตอบคือจะมีคนสักกี่คนที่เราพิจารณาเห็นว่าเป็นภัยคุกคามต่อเราหรืออยู่ในฐานะที่ตกเป็นรองเราโดยพิจารณาจากลักษณะของการแต่งกายหรือจากการกระทำ จะมีคนสักกี่คนที่เรามองดูแล้วรู้สึกอิจฉาตาร้อนหรืออยากจะเลียนแบบตามเพราะว่าเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จ มีอำนาจหรือมีทรัพย์สินมากมายซึ่งโดยสามัญสำนึกและจากประสบการณ์ของการเป็นอัยการของผู้เขียนแล้ว สิ่งเหล่านี้ได้บอกผู้เขียนว่าสิ่งที่เป็นรูปลักษณ์ภายนอกของคนไม่ว่าจะเรื่องของความสำเร็จ อำนาจ มีความร่ำรวย มิได้เป็นหลักยืนยันว่าบุคคลนั้นเป็นคนดีไม่ใช่คนคดหรือมิใช่เป็นภัยคุกคามของสังคมเลย แม้แต่บุคลากรที่ทำงานเป็นผู้รักษากฎหมายเช่นตำรวจ ผู้ที่มีภาพลักษณ์เป็นนักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จ หรือแม้แต่บุคคลธรรมดาปกติทั่วไป ในการสอบสวนคดีนั้นบุคคลเหล่านี้แม้จะมีภาพลักษณ์ที่ดีแต่ในการสอบสวนนั้นจะต้องมีการตั้งข้อสงสัยในเบื้องต้น ต้องมีการเตรียมพร้อมอย่างเต็มที่ในการรับมือเพื่อค้นหาความจริง การทุ่มเทอย่างวิริยะอุตสาหะและจะต้องมีการตั้งข้อควรระวังอย่างสมเหตุสมผล เพราะในความเป็นจริงแล้วบุคคลที่มีภาพลักษณ์ที่ดีในสังคม มีภาพของนักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จหรือภาพของผู้ที่มีความร่ำรวยนั้น มักจะเป็นภาพที่ทำให้เจ้าพนักงานสืบสวนมองข้ามข้อสงสัยของบุคคลดังกล่าวไปโดยคิดว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ที่บริสุทธิ์มิได้กระทำความผิดใด ๆ ซึ่งในความเป็นจริงแล้วไม่ใช่เลย

ผู้เขียนยกตัวอย่างคดีอธิบายหลักการดังกล่าว สรุปได้ว่ามหาเศรษฐีผู้มีคฤหาสน์หรูกลางเมืองราคาหลายล้านเหรียญดอลลาร์สหรัฐฯ มีชื่อเสียงในวงการธุรกิจในฐานะผู้ประสบความสำเร็จจากการดำเนินธุรกิจทั้งการเงินและตลาดหลักทรัพย์ เป็นที่รู้จักในหมู่นักการเมืองระดับสูงและมีชื่อเสียงในฐานะนักบุญบริจาคเงินแก่องค์กรต่าง ๆ ตั้งแต่ด้านศาสนาจนถึงพรรคการเมือง ซึ่งเจ้าหน้าที่สืบสวนของอัยการซึ่งสงสัยในพฤติการณ์ของมหาเศรษฐีรายนี้ว่า เงินที่ได้มานั้นมาจากการใช้ฐานะอันร่ำรวยและมีชื่อเสียงในสังคมหลอกลวงและฉ้อโกงเงินจำนวนมากจากสถาบันการเงินหลายแห่งจนตนเองร่ำรวย แต่ในที่สุดแล้วพนักงานสอบสวนจากเดิมที่ไม่ได้สงสัยบุคคลดังกล่าวเลยเพราะทั้งฐานะและชื่อเสียงนั้นเป็นเหตุให้ไม่น่าเชื่อว่าจะเป็นผู้กระทำความผิด จนมีผู้จุดประกายข้อสงสัยและเริ่มทำการตรวจสอบที่มาของแหล่งรายได้จนได้พบพยานหลักฐานที่สำคัญนำไปสู่การจับกุมผู้กระทำความผิดรายนี้ได้ก่อนที่ผู้กระทำความผิดจะหลบหนีออกนอกประเทศโดยกำลังจะเดินทางออกจากสนามบินไปสู่ประเทศอื่น

เรื่องความอยากรู้อยากเห็นและการตั้งคำถาม: การถามด้วยคำถามพื้นฐานที่ง่าย ๆ

ในเรื่องนี้ผู้เขียนได้กล่าวว่าในโลกแห่งกฎหมายอาญา การตั้งคำถามอย่างนับครั้งไม่ถ้วนนั้นช่วยในการหลีกเลี่ยงปัญหาความลำบากใจ ความผิดพลาด และความล้มเหลวในความยุติธรรม ในคดีใดคดีหนึ่งนั้นคำถามที่ถูกระงับไว้มิได้ถูกนำมาใช้ในการสอบปากคำ มักจะมีผลก่อให้เกิดความเสียหายแก่คดีมากกว่าการระงับพยานหลักฐานเสียอีก ซึ่งเป็นความจริงในความพยายามครั้งสำคัญ ๆ ทุกครั้งในสิ่งที่เกี่ยวกับการค้นหาความจริง

ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งต่อเรื่องราวใด ๆ หรือชุดของความจริงเกี่ยวกับข้อเท็จจริงต่าง ๆ นั้นต้องการการสอบปากคำที่กระตือรือร้น ซึ่งในทางกลับกันการตั้งคำถามเพื่อถามนั้น ในคำถามทุกประเภท ได้แก่คำถามต่าง ๆ เพื่อค้นหาความจริง เพื่อสร้างแรงกดดัน คำถามอย่างกว้างหรืออย่างแคบ คำถามสั้น ๆ หรือยาว คำถามย้ำหรือคำถามที่เกี่ยวกับสมมติฐานนั้น หลาย ๆ คำถามจำเป็นจะต้องถามซ้ำซึ่งอาจจะถามสองหรือสามครั้งเป็นอย่างน้อย และจะต้องสรุปคำถามในแต่ละครั้งที่ถาม เพื่อให้เกิดความแน่ใจว่าคำถามที่ถามนั้นผู้ฟังเข้าใจและผู้สอบถามก็เข้าใจในคำตอบที่ได้รับด้วย

ผู้เขียนให้คำแนะนำการตั้งคำถามนั้น ควรจะต้องตั้งคำถามที่ง่าย ๆ เป็นคำถามที่ผู้ถามอาจจะต้องทำตัวเสมือนว่าเป็นเด็กอยากรู้อยากเห็นความจริงและต้องการหาเหตุผล ซึ่งการตั้งคำถามในบางครั้งผู้ฟังอาจจะรู้สึกว่าเป็นคำถามโง่ ๆ ผู้เขียนเรียกคำถามเหล่านี้ว่า “คำถามโง่ๆ” (dump questions) ซึ่งเป็นคำถามง่าย ๆ ที่ฟังแล้วเข้าใจได้ทันที เป็นคำถามพื้น ๆ ไม่สลับซับซ้อน ถามแบบตรง ๆ ในทุกแง่ทุกมุม คล้าย ๆ เด็กตั้งคำถามในสิ่งที่ตนอยากจะเรียนรู้ คำถามแบบโง่ ๆ นี้มีผลดีคือ สามารถที่จะค้นหาเหตุผลหรือคำอธิบายข้อเท็จจริงได้อย่างละเอียด สามารถขจัดตรรกะที่ผิด ๆ (bad logic) เปิดโปงคำโกหกของพวกที่เชี่ยวชาญในการให้การเท็จ และสามารถนำไปสู่ความจริงของคดีได้ในที่สุด

เรื่องหลักที่เกี่ยวกับการสอบสวน (The principle of Interrogation): ไม่มีความจำเป็นต้องใช้ความป่าเถื่อน

เรื่องนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนหาความจริง ผู้เขียนยกตัวอย่างจากภาพยนตร์ที่เราทุกคนได้เคยดูกันมาแล้วว่าการสอบสวนในหนังเพื่อให้สารภาพโดยวิธีการทรมาน ตี และข่มขู่เพื่อให้พยานสารภาพความจริงออกมา มีภาพยนตร์หลายเรื่องที่เราเห็นการสอบสวนโดยวิธีการทารุณ (brutal tactic) ซึ่งวิธีการดังกล่าวถูกเชื่อได้ว่าเป็นวิธีที่ให้ผลลัพธ์เป็นอย่างดีและเร็วที่สุด โดยการทรมานนั้นอาจใช้วิธีกดหัวลงไปในน้ำ ตัดนิ้วก้อยหรือใช้การทารุณอื่น ๆ แต่ในโลกแห่งความเป็นจริงนั้นการค้นหาความจริงโดยวิธีทรมานมิได้ให้ผลลัพธ์เหมือนกับที่พวกเราดูกันในภาพยนตร์ จากประสบการณ์อันยาวนานสอนให้เห็นว่าวิธีการค้นหาความจริงโดยวิธีการเอาใจใส่ดูแลเป็นอย่างดีและมีมนุษยธรรมนั้นให้ผลลัพธ์ที่ดีกว่ามากเมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการข่มขู่และใช้กำลังทรมาน ผู้เขียนได้กล่าวถึงนักสืบสวนผู้ยิ่งใหญ่ชื่อนายฮานนส์ ชารฟฟ์ (Hanns Scharff) ซึ่งมีเทคนิคในการสอบสวนผู้ต้องหาหรือเชลยศึกในสงครามเพื่อล้วงหาข้อมูลจากฝ่ายตรงกันข้ามหรือฝ่ายข้าศึกกล่าวคือ ในช่วงระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 สหรัฐฯ ได้ส่งฝูงบินไปถล่มพื้นที่ต่าง ๆ ในประเทศเยอรมนี แต่ก็ถูกทางฝ่ายเยอรมนีต่อต้านโดยการยิงเครื่องบินของฝ่ายสหรัฐอเมริกา เมื่อเยอรมันยิงเครื่องบินของสหรัฐฯ ตกสามารถจับนักบินเป็นเชลย

ได้ เชลยบางส่วนจะถูกนำตัวไปสอบสวนเพื่อค้นหาความจริง ส่วนหนึ่งจะถูกทรมานเพื่อหาความจริง การสอบสวนเชลยเป็นอีกส่วนหนึ่งซึ่งผู้เขียนได้ให้ความสำคัญเพราะว่าวิธีการสอบสวนเชลยศึกซึ่งถูกสอบสวนโดยนายซารฟฟ์นั้นเป็นแนวทางการสอบสวนโดยใช้จิตวิทยามากกว่าการทรมาน ได้แก่การดูแลเชลยศึกเป็นพิเศษ เน้นการสร้างมนุษย์สัมพันธ์ และหลักมนุษยธรรม ให้เกียรติ สร้างความคุ้นเคยและมิตรภาพ ซึ่งผลของการสอบสวนโดยวิธีดังกล่าวนั้นเชลยศึกซึ่งเป็นนักบินอเมริกันได้เล่าความจริงซึ่งเป็นข้อมูลเป็นความลับเกี่ยวกับแผนการรบของสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญให้แก่เจ้าหน้าที่คนนี้อย่างหมดเปลือก นายซารฟฟ์ได้ใช้หลักจิตวิทยาสอบสวนนักโทษที่ถูกจับในสมัยสงครามโลกครั้งที่สองซึ่งเป็นหลักการสอบสวนที่ตรงข้ามกับกลุ่มที่ถูกเรียกว่า Gestago กลุ่มดังกล่าวเป็นกลุ่มของเจ้าหน้าที่สอบสวนของเยอรมันที่ใช้หลักทรมานอย่างเต็มที่เพื่อค้นหาความจริงจากเชลยสงคราม

การที่นายซารฟฟ์ใช้วิธีการเอาใจใส่ดูแลและใช้หลักมนุษยธรรมในการสอบสวนซึ่งส่งผลให้เชลยศึกคายความลับออกมาอย่างสิ้นเชิงนั้น นายซารฟฟ์ได้กล่าวว่า “ไม่จำเป็นต้องใช้วิธีการป่าเถื่อน” (Barbarism is not necessary) ในการสอบสวนเพื่อค้นหาความจริงเลย วิธีการสอบสวนดังกล่าวมีวิธีการและหลักวิธี (Method and Principle) ดังนี้ วิธีการมีขั้นตอนก่อนที่จะทำการสอบสวนนั้นผู้สอบสวนจะต้องเตรียมตัวทำการบ้าน คือ ศึกษาค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวกับเรื่องราวนั้นอย่างลึกซึ้งก่อน ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องทุ่มเทความพยายามอย่างเต็มที่ในการทำงานและการเตรียมตัวอย่างหนัก โดยการปะติดปะต่อรายละเอียดชิ้นต่าง ๆ ของเรื่องราวหรือข้อเท็จจริงของเรื่องที่จะสอบสวนเข้าด้วยกันและให้ได้รายละเอียดมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ขั้นต่อไปเป็นการสร้างรายงานการสอบสวนและแนวทางการตั้งคำถามแบบมีมนุษยธรรม หลักการสอบสวนคือขณะทำการสอบสวนนั้นให้เน้นในเรื่องของการปฏิบัติต่อผู้ที่สอบสวนอย่างมีมนุษยธรรม ให้เกียรติต่อกัน และห้ามใช้วิธีการทรมานหรือความโหดร้ายทารุณในระหว่างการสอบสวน

โดยสรุปเรื่องนี้ผู้เขียนได้ยกตัวอย่างบุคคลที่เป็นบิดาแห่งหลักการสอบสวนโดยมิได้ใช้ความรุนแรงหรือใช้คำว่า “การสอบสวนนั้นความป่าเถื่อนเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นแล้ว” คือนายฮานนส์ ซารฟฟ์ ซึ่งเป็นผู้ที่นำวิธีการสอบสวนอย่างละมุนละม่อม เช่นวิธีซื้อใจโดยการให้เกียรติซึ่งกันและกันแก่ผู้ที่ถูกสอบสวน ให้ความสนิทสนมความเป็นมิตรต่อกันและมิได้ใช้วิธีทรมานซึ่งเป็นวิธีที่ใช้ในอดีต ก่อให้เกิดความไว้เนื้อเชื่อใจกัน และในที่สุดผู้ถูกสอบสวนได้เปิดเผยข้อมูลด้วยความเต็มใจให้แก่ผู้สอบสวนในสิ่งหรือคำถามที่ต้องการทราบ ซึ่งวิธีการสอบสวนดังกล่าวในที่สุดนี้ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศสหรัฐฯ ซึ่งทำการศึกษาและนำวิธีการดังกล่าวมาใช้ในการสอบสวนอย่างมาก เช่น ทำให้ทราบถึงรายละเอียดของแผนการก่อการร้าย รวมถึงแผนของการวางระเบิดในแหล่งสำคัญ ๆ ของประเทศหลายต่อหลายครั้ง และช่วยให้เจ้าพนักงานสามารถจับกุมผู้ร่วมกระทำความผิดในแผนการก่อวินาศกรรมได้เป็นจำนวนมากอีกด้วย ผู้เขียนได้กล่าวถึงหน่วยงานเอ็ฟบีไอที่ได้ใช้งบประมาณจำนวนมากในการศึกษาวิธีการสอบสวนตามหลักของชารฟฟ์ (Scharff’s interrogation method) เพื่อให้ได้หลักและเทคนิคในการสอบสวนผู้ต้องหาในคดีต่าง ๆ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อวงการสืบสวนและสอบสวนของประเทศสหรัฐฯ อย่างมากมาย

ส่วนที่สอง

ส่วนที่สองเป็นส่วนที่อยู่ในช่วงของการตั้งข้อกล่าวหา (Accusation) ผู้เขียนได้กล่าวในบทอธิบายว่าเมื่อการสอบปากคำได้สิ้นสุดลง ซึ่งผู้สอบสวนต่างคาดหวังว่าการสอบปากคำจะกระทำโดยการเปิดใจและด้วยความเป็นธรรม มีการค้นหาความจริงซึ่งได้กระทำอย่างดีที่สุด ในลำดับต่อไปของกระบวนการยุติธรรม สมมุติว่า สิ่งที่เราสืบสวนนั้นเพราะมีร่องรอยของการกระทำคามผิด เช่นมีกลิ่นควัน (พยานหลักฐาน) เกิดคำถามที่ว่าเราพบต้นเหตุของไฟหรือไม่ และเราพบพยานหลักฐานที่จะพิสูจน์เพียงพอที่จะปรักปรำบุคคลบางคนที่เป็นต้นเหตุก่อให้เกิดไฟไหม้นั้นหรือไม่ มีผู้เขียนที่ชื่อว่า Dostoyevsky เจ้าของหนังสือที่มีชื่อว่า Crime and Punishment กับคำกล่าวที่ว่า “ความสงสัยแม้จะมีจำนวนเป็นร้อยเป็นพัน แต่ก็ไม่สามารถนำมาใช้เป็นข้อพิสูจน์ความผิดได้” ซึ่งการตั้งคำถามในเบื้องต้นสำหรับบุคคลที่เราจะตั้งข้อกล่าวหาเมื่อการสอบปากคำได้กระทำเสร็จสิ้นลงแล้วนั้น เราจะดำเนินคดีต่อผู้นั้นเมื่อใด เราจะเดินจากไป (ไม่ทำคดีนี้) เมื่อใด คำถามดังกล่าวไม่ใช่สิ่งที่จะตัดสินใจได้ง่าย ๆ และตรงไปตรงมา ได้เลยในทุกคดี

ในบางครั้งเราเดินจากไปเพราะว่าไม่มีผู้ที่กระทำความผิด หรือเพราะว่าจากพยานหลักฐานที่รวบรวมมาเป็นสิ่งที่ทำให้เป้าหมายนั้นพ้นจากข้อกล่าวหา หรือเดินจากไปเพราะว่าการกระทำที่ถือเป็นการละเมิดนั้นมีความเสียหายเกิดขึ้นเล็กน้อยไม่คุ้มกับเวลาและพลังงานที่ทุ่มเทไป หรือการสอบปากคำของอัยการไม่สามารถที่จะรวบรวมหลักฐานซึ่งจะนำไปสู่การพิสูจน์ในระดับที่สามารถจะฟ้องร้องคดีได้

เรื่องเครื่องบด

เมื่อการสอบสวนเริ่มต้นขึ้น กระบวนการดังกล่าวก็จะดำเนินไปตามขั้นตอนของตัวมันเอง มันจะพัฒนาไปสู่โมเมนตัมถึงแม้ว่าจุดหมายปลายทางนั้นจะห่างไกลจากคำตอบที่ชัดเจนหรือความแน่นอน ในทันทีที่มีการเปิดการสอบสวนเกิดขึ้นทุกสิ่งทุกอย่างก็จะดำเนินเป็นขั้นตอนกระบวนการเริ่มตั้งแต่มีการมอบหมายแต่งตั้งบุคคล มีการจัดวางเรื่องเวลาทำงานและรายชื่อของพนักงานสอบสวนที่เกี่ยวข้องกับคดี โดยทั่วไปแล้วสิ่งแรกคือการวางแผนสอบสวนไม่ว่าการวางแผนจะเป็นไปในลักษณะของการเขียนลงในกระดาษหรือจะเป็นการพิมพ์ก็ตาม พนักงานสืบสวนก็จะทำหน้าที่ได้แก่การออกหมายต่าง ๆ เช่นหมายค้นหรือหมายเรียกมาสอบสวน มีการเฝ้ามองในบริเวณที่เกิดเหตุรวมถึงบริเวณที่ต้องสงสัย มีการสืบค้นบันทึกต่าง ๆ ดักฟังโทรศัพท์ เข้าหาพยานทั้งหลายและจะทำทุกวิถีทางเพื่อหาความจริงให้ปรากฏขึ้น กิจกรรมเหล่านี้ไม่เพียงแต่มีเหตุผลที่จะต้องกระทำเท่านั้น มันยังก่อให้เกิดการขยายผลไปสู่บางสิ่งบางอย่าง มันเป็นกระบวนการที่ค้นหาความจริงซึ่งต้องจะต้องกระทำอย่างเร่งด่วนและอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของพนักงาน กระบวนการที่กล่าวมาทั้งหลายทั้งปวงนี้ถือได้ว่าเปรียบเสมือนหนึ่งเป็นเครื่องบดย่อยเพื่อค้นหาความจริงหรืออาจกล่าวได้ว่ามันคือเครื่องที่เกี่ยวกับกระบวนการแห่งความยุติธรรม

แต่มักจะมีอะไรบางอย่างที่เกิดขึ้นอยู่เสมอภายใต้กิจกรรมหรือความเคลื่อนไหวในการสอบสวนคดีซึ่งสิ่งดังกล่าวเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดโมเมนตัมในทางจิตวิทยาและเป็นสิ่งที่อันตรายในความเห็นของผู้เขียน เนื่องจากในขณะที่กิจกรรมทั้งหมดของการสืบสวนนั้นได้ดำเนินไปเรื่อย ๆ ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินกิจกรรมในการสืบหาความ

จริงหรือการสืบค้นพยานหลักฐานภายใต้เหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งบางสิ่งอาจจะเกิดขึ้นภายใต้กิจกรรมดังกล่าวด้วยเช่นกัน เมื่อการสืบสวน (investigation) ได้ถูกกระทำมักจะก่อให้เกิดความคาดหวัง (expectations) เกิดขึ้น

มีคำกล่าวโดยทั่วไปว่านักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์มักจะคาดหวังในเรื่องของผลกำไรจากการลงทุนซึ่งต่างจากเจ้าพนักงานที่ดูแลกฎหมาย คำว่ากำไรและความยุติธรรมนั้นเป็นสิ่งที่แตกต่างกัน ความยุติธรรมมักจะต้องสูญเสียอย่างมากในผลของการลงทุน เพราะว่านั่นเป็นสิ่งที่ความยุติธรรมต้องการ เมื่อการสืบสวนที่กระทำกันอย่างเต็มที่จนเหนื่อยล้าแล้วยังไม่ได้ส่งผลเพียงพอที่จะได้รับพยานหลักฐานที่จะเชื่อมโยงไปถึงการกระทำความผิดทางอาญา เมื่อปรากฏว่ามีเหตุที่สามารถจะนำตัวผู้กระทำความผิดในคดีอาญามาลงโทษได้แต่ก็ไม่สามารถที่จะดำเนินคดีกับเขาได้ เมื่อเจ้าหน้าที่ทุกคนเห็นพ้องต้องกันว่าบุคคลดังกล่าวกระทำความผิดแน่นอนเพียงแต่มีความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับความเชื่อมโยงกล่าวคือความเชื่อมโยงที่โยงไปถึงตัวผู้กระทำผิดนั้นมีข้อสงสัยเกิดขึ้น และเมื่อตัวบทกฎหมายหรือแม้แต่แนวการพิจารณาคดีของศาลเองมีข้อยกเว้นต่อการกระทำที่เป็นความผิดนั้น ถึงแม้ว่าการกระทำที่เป็นความผิดนั้นจะเป็นเหตุให้ประชาชนโกรธแค้นและต้องการให้ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษ สิ่งที่กล่าวมานี้นำไปสู่คำตอบที่ว่าทำไมอัยการถึงไม่ดำเนินคดีต่อหรือถอนการตั้งข้อกล่าวหาแล้วเดินจากไป การถอนตัวหรือเดินจากไปของอัยการนั้นสามารถที่จะก่อให้เกิดความไม่พึงพอใจแก่ผู้คนได้ แต่ถ้าสมมุติว่าเกิดความคาดหวังในการที่จะนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษให้ได้ด้วยการตัดสินใจที่จะตั้งข้อกล่าวหาโดยไม่ได้อยู่ในพื้นฐานของความยุติธรรมการกระทำดังกล่าวก็อาจจะถือว่าอาจจะเป็นการกระทำที่ผิดพลาด

มีเหตุการณ์หลายเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดกระแสจากภายนอกกดดันสู่อัยการซึ่งกระแสดังกล่าวเกิดจากโมเมนตัมของจิตวิทยา เช่นเมื่อเกิดการกระทำที่เป็นสิ่งเลวร้ายเกิดขึ้นไม่ว่านักการเมือง หนังสือพิมพ์และสาธารณชนต่างก็เกิดอารมณ์ร่วมกันและเกิดการเรียกร้องโดยเน้นในเรื่องของอารมณ์เป็นหลัก ให้นำตัวผู้ที่ตกเป็นข่าวว่ากระทำความผิดนั้นจะต้องได้รับการลงโทษสิ่งเหล่านี้เป็นแรงกดดันต่อพนักงานยุติธรรมที่ดำเนินการสืบสวนคดีอยู่ถือเป็นแรงกดดันจากภายนอก ให้ดำเนินการกับบุคคลที่ตกเป็นข่าวไม่ว่าจะมีพยานหลักฐานหรือไม่ให้ดำเนินการลงโทษต่อบุคคลนั้น นอกจากแรงกดดันจากภายนอกแล้วก็ยังมีแรงกดดันจากภายในเกิดขึ้น อาจจะเป็นแรงกดดันจากผู้ที่อยู่ในตำแหน่งผู้นำขององค์กรได้ออกความเห็นหรือชี้นำรวมถึงการกำหนดระยะเวลาที่พนักงานสอบสวนจะต้องทำความจริงให้ปรากฏสิ่งเหล่านี้เป็นการสร้างแรงกดดันต่อพนักงานสืบสวน ในบางครั้งอาจก่อให้เกิดความอยุติธรรมบังเกิดซึ่งเป็นผลลัพธ์การตั้งข้อกล่าวหาแก่ผู้กระทำความผิดนั้นเกิดความคลาดเคลื่อนขึ้นไม่ว่าจะเป็นการได้พยานหลักฐานที่เป็นเท็จรวมไปถึงการตั้งข้อหาแก่บุคคลที่มิใช่เป็นผู้ที่กระทำความผิดอันแท้จริง

ผู้เขียนได้ยกตัวอย่างคดีสืบสวนผู้นำทางการเมืองในนครนิวยอร์ก ซึ่งเป็นผู้ที่มีอิทธิพลและอำนาจมากที่สุดในฐานะของผู้กระทำความผิดฐาน “คอรัปชั่น” โดยเป็นสองนักการเมืองที่มีตำแหน่งสูงได้แก่บุคคลหนึ่งเป็นโฆษกพรรคการเมืองเดโมแครต และอีกบุคคลหนึ่งเป็นนักการเมืองพรรครีพับลิกันมีตำแหน่งเป็นสมาชิกวุฒิสภาซึ่งขณะนั้นเป็นพรรคที่ครองเสียงข้างมากในสภาสูงของประเทศนี้ด้วย การสืบสวนคดีดังกล่าวกระทำภายใต้แรงกดดันจากอำนาจและอิทธิพลของพรรคการเมืองรวมถึงฐานเสียงของบุคคลทั้งสอง ก่อให้เกิดแรงกดดันต่อทีมเจ้าพนักงานสืบสวนคดี จนอาจทำให้เกิดผลกระทบบั่นทอนกระบวนการยุติธรรมและผลลัพธ์ที่เที่ยงธรรม แต่ด้วยความมีภาวะผู้นำของผู้นำองค์กรอัยการ การเปิดโอกาสให้ทีมงานสืบสวนมีความเป็นอิสระในการดำเนินการสืบสวน และอิสระที่จะตัดสินใจในการดำเนินการค้นหาหลักฐานที่นำไปสู่ความจริง มิได้หาวิธีหรือ

สร้างความกดดันอื่นใดในอันที่จะให้ความจริงถูกบิดเบือนไป โดยผู้นำขององค์กรจะต้องเสียสละตนเองเป็นเกราะรับแรงกดดันจากกลุ่มที่เสียผลประโยชน์ต่าง ๆ มิให้กระทบต่อการทำงานของทีมงานสอบสวน โดยยึดหลักการที่ว่า “จงทำสิ่งที่ถูกต้อง” (Do the right thing) ไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้นก็ตามจงทำไปตามความจริงให้ปรากฏ นำไปสู่การตั้งข้อกล่าวหา (Accusation) การกระทำความผิดฐาน “คอรัปชั่น” ของนักการเมืองทั้งสองรายนี้ และทีมอัยการได้ดำเนินการต่อสู้ในกระบวนการพิจารณาของศาลจนในที่สุดศาลพิจารณาตัดสินว่าบุคคลทั้งสองกระทำความผิดและมีคำสั่งลงโทษ ซึ่งถือว่าคดีดังกล่าวเป็นผลงานอีกชิ้นหนึ่งที่ก่อให้เกิดความยุติธรรมปรากฏขึ้นในสังคม

เรื่องพระเจ้าห้ามไม่ให้กระทำ

มีความลับอันสกปรกในเรื่องที่ว่าในบางครั้งการตัดสินใจตั้งข้อกล่าวหาบุคคลใดบุคคลหนึ่งนั้นมิได้มีพื้นฐานมาจากการกระทำในอดีตอย่างชัดแจ้งเลย โดยเฉพาะหลักฐานการพิสูจน์ที่ใช้เป็นข้อสนับสนุนข้อกล่าวหาจะต้องเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นย้อนหลังไปในอดีตจะต้องมีพื้นฐานมาจากสิ่งที่เคยเกิดขึ้นมาก่อนและชัดเจนเพียงพอที่จะใช้เป็นหลักฐานได้ แต่ในโลกแห่งความเป็นจริงนั้นถ้าเป็นภารกิจในการป้องกันมิให้เกิดการกระทำความผิดขึ้นมากกว่าที่จะเป็นเพียงการลงโทษ การตัดสินใจที่จะตั้งข้อกล่าวหานั้นเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้เลย ที่จะต้องเชื่อมโยงถึงการประเมินโอกาสที่จะเกิดความสูญเสียหรือเกิดอันตรายใด ๆ ขึ้นในอนาคตด้วย

ผู้เขียนยกตัวอย่างคดีเด็กหนุ่มถูกไล่ออกจากโรงเรียนแต่ได้กลับเข้าไปก่อคดีสังหารหมู่ในโรงเรียนแห่งหนึ่งในพาร์คแลนด์ (Park Land) ฟลอริดา (Florida) ก่อนเกิดเหตุผู้ก่อเหตุร้ายดังกล่าวได้โพสต์ข้อความในโซเชียลเน็ตเวิร์คกว่าเขามีเป้าหมายจะเป็น “นักฆ่าในโรงเรียนมืออาชีพ” ซึ่งการโพสต์ข้อความดังกล่าวในโซเชียลเน็ตเวิร์คนั้นในทางกฎหมายมิได้ถือว่าเป็นการก่ออาชญากรรมเพราะไม่เข้าองค์ประกอบการกระทำความผิดที่กฎหมายกำหนดจึงไม่มีผู้ใดสามารถจับเขาได้ หลังจากเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวจึงเกิดคำถามว่า สิ่งที่เขาโพสต์นั้นเป็นแค่เพียงการแสดงจินตนาการหรือเป็นเจตนาในการฆาตกรรม ? หากถือว่าเป็นจินตนาการกฎหมายก็ไม่อาจเอื้อมมือไปถึงผู้กระทำความผิด แต่หากถือว่าเป็นเจตนาในการฆาตกรรมแล้วกฎหมายย่อมจัดการกับผู้กระทำความผิดนี้ได้ ซึ่งกรณีดังกล่าวนั้นคำตอบที่ได้หลังจากเกิดเหตุการณ์สังหารหมู่นี้เป็นที่ทราบกันอย่างชัดเจนแล้วว่าจะต้องเป็น “เจตนา” ของบุคคลดังกล่าวที่จะกระทำการสังหารหมู่นั่นเอง

ในทางกฎหมายเราถือว่าการกระทำเป็นสิ่งชี้ให้เห็นเจตนาของผู้กระทำความผิดไม่ใช่ความคิดหรือสิ่งที่เขาคิด แต่หลังจากเกิดเหตุดังกล่าวเราต้องกลับมาคิดกันใหม่ว่า “ความคิด” หากถูกถ่ายทอดในรูปของการเขียนข้อความลงในวัตถุ กระดาษหรือสื่อในโซเชียลมีเดียแล้วอาจจะต้องถือเป็นหลักฐานที่นำไปสู่การผูกมัดผู้นั้นว่ามีแนวโน้มที่กำลังจะกระทำความผิดเช่นอาจจะก่ออาชญากรรม หรืออาจจะกำลังที่จะทำการฆาตกรรมเกิดขึ้นในอนาคต

เรื่องวัฒนธรรม

ในขณะที่เราอยู่ในหัวข้อการตั้งข้อกล่าวหาว่า เมื่อไหร่ที่เราจะตั้งข้อกล่าวหาต่อคนเรานั้น ภายใต้ข้อกล่าวหาอะไรและบนพยานหลักฐานอะไรบ้าง มันเป็นสิ่งที่ทรงคุณค่ามากหากว่าเราจะหยุดสักนิด แล้วใคร่ครวญให้ละเอียดถึงคำถามที่ว่านั้น สิ่งที่กล่าวมานี้เป็นสิ่งที่ผู้เขียนมักตั้งคำถามต่อตนเองอยู่ตลอดเวลาที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าอัยการแห่งรัฐว่า องค์กรหรือสถาบันทั้งหลายจะทำอย่างไรบ้างในอันที่จะหลีกเลี่ยงการตรวจสอบข้อเท็จจริง หรือมีการเข้าไปเกี่ยวข้องกับการถูกบังคับใช้โดยกฎหมายและหลบหลีกการถูกตั้งข้อกล่าวหาซึ่งก่อให้เกิดต้นทุนอย่างมหาศาล มีตำราหลายเล่มเกี่ยวกับกฎหมายที่กล่าวว่า วัฒนธรรมองค์กรเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ก่อให้ บุคคลที่อยู่ในองค์กรนั้นตัดสินใจกระทำความผิดหรือกระทำสิ่งที่ถูกต้อง

ส่วนที่สาม

ส่วนที่ 3 เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับ**วิจารณญาณหรือดุลยพินิจ (Judgment)** ผู้เขียนได้กล่าวในบทอธิบายว่า หลังจากที่การสืบสวนคดีเสร็จสิ้นลงแล้วมีการรวบรวมประจักษ์พยานหลักฐาน และนำไปสู่การตั้งข้อกล่าวหา เมื่ออัยการได้ตั้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ใดผู้หนึ่ง เช่นข้อกล่าวหาลักทรัพย์ ทำร้ายร่างกาย ฉ้อโกง หรือฆาตกรรม เป็นต้น กระบวนการยุติธรรม ณ จุดนี้จะเป็นช่วงที่เข้าสู่การเปิดเผยข้อกล่าวหาแก่สาธารณะและความรับผิดของผู้กระทำความผิด มีการรวบรวมข้อเท็จจริงต่าง ๆ มีการใช้ดุลยพินิจในการตั้งประเด็นต่าง ๆ และการจัดลำดับความสำคัญในการดำเนินคดี จะมีฝ่ายต่าง ๆ หลายฝ่ายเข้ามาเกี่ยวข้องได้แก่ผู้พิพากษา ทนายจำเลย และลูกขุน รวมถึงการเริ่มต้นกระบวนการการพิจารณาและการตรวจสอบข้อเท็จจริงอย่างเปิดเผยต่อไป จะเห็นได้ว่าในช่วงเวลานี้การใช้ดุลยพินิจเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในทางศาลเกี่ยวกับข้อกล่าวหาหรือการตั้งข้อกล่าวหาในคดีนั้นมันเป็นการตั้งคำถามสุดท้าย เรื่องโอกาสของคำตอบมีเพียงสี่คำตอบคร่าว ๆ คือรับสารภาพ การถอนฟ้อง การตัดสินว่าผิด การตัดสินว่าไม่ผิด อาจจะมีบางกรณีที่มีโอกาสที่คำตัดสินผสมกัน หรือข้อกล่าวหาอาจจะกลายเป็นการเลี่ยงหรือหลีกหนีการคำนวณสิ่งต่าง ๆ เข้าด้วยกัน แต่หลัก ๆ ก็เป็นไปตามสี่ผลลัพธ์ดังกล่าวข้างต้น

เรื่องผู้พิพากษา (The Judge)

เมื่อกล่าวถึงผู้พิพากษา มักมีคำถามว่ามีวิธีใดบ้างที่ใช้ในการเลือกผู้พิพากษาสำหรับเป็นผู้พิจารณาคดีในคดีอาญา คำตอบก็คือวงล้อที่มีชื่อผู้พิพากษาที่อยู่ภายในวงล้อนั้น วงล้อดังกล่าวจะถูกหมุนเพื่อเลือกผู้พิพากษา ถือเป็นการเลือกในลักษณะสุ่มและจะมีวงล้อสามชุดแต่ละชุดจะมีซองที่บรรจุชื่อผู้พิพากษาถูกปิดผนึกใส่ไว้ในวงล้อ การเลือกโคยจะหมุนวงล้อเป็นการสุ่มหาชื่อผู้พิพากษาทั้งสามล้อเพื่อให้ได้ชื่อผู้พิพากษามาพิจารณาคดีอาญานั้นๆ

ผู้เขียนเห็นว่าวงล้อที่เป็นตัวกำหนดรายชื่อของผู้พิพากษานั้นถือเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะผู้พิพากษาที่ถูกเลือกให้เข้าเป็นองค์คณะในการพิจารณาตัดสินคดีนั้นมีประสบการณ์ นิสัย และคุณสมบัติที่แตกต่างกัน สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้การพิจารณาคดีอาจนำไปสู่ความยุติธรรมหรือความอยุติธรรมก็ได้

แม้ในเขตอำนาจศาลอื่นจะเปลี่ยนไปเป็นแบบสุ่มรายชื่อผู้พิพากษาโดยใช้คอมพิวเตอร์แล้วก็ตาม แต่ที่ SDNY (Court for the Southern District of New York) ยังปรากฏวงล้อดังกล่าวจริง ๆ แต่มีจำนวนถึงสามวง ล้อตั้งอยู่ด้านหลังบัลลังก์ในห้องพิจารณาคดีชั้นห้าของอาคารศาล ตามที่อยู่ที่ 500 ถนนเพิลร์ (pearl street) ทั้งสาม วงล้อคือ A, B และ C ตามจำนวนขององค์คณะที่จะพิจารณาคดีอาญา วงล้อมีรูปร่างทรงกลมแปดเหลี่ยม ถูกตกแต่งด้วยไม้สีทึบและตั้งอยู่ที่นั้นตลอดกาล ภายในวงล้อจะมีซองจดหมาย ซึ่งจดหมายที่บรรจุรายชื่อผู้พิพากษา จะถูกปิดผนึกอย่างหนาแน่นหนา และจะต้องมีเจ้าพนักงานที่ทำหน้าที่เปิดซองจดหมายนั้น เมื่อเจ้าหน้าที่ศาล ที่ปฏิบัติหน้าที่หมุนวงล้อเพื่อสุ่มหารายชื่อผู้พิพากษาที่จะทำหน้าที่พิจารณาตัดสินคดีอาญา ในความเห็นของ ผู้เขียนแล้วรายชื่อของผู้พิพากษาที่ปรากฏจะส่งผลอย่างมากให้พนักงานอัยการที่ถูกส่งไปทำงานในคดีดังกล่าว เพราะในขณะที่คดีอยู่ในการพิจารณาของผู้พิพากษาคนนั้น จะทำงานได้ง่ายขึ้นหรือจะทำงานได้ยากขึ้นในฐานะ โจทก์ผู้ฟ้องร้องในคดีอาญา เพราะคุณสมบัติและอุปนิสัยของผู้พิพากษาในการดำเนินการพิจารณาคดีนั้น แตกต่างกัน ผู้พิพากษาบางคนเชี่ยวชาญ บางคนขาดประสบการณ์ บางคนพิจารณาคดีโดยไม่ได้นำอารมณ์ และความรู้สึกมาใช้ แต่บางคนกลับแสดงอารมณ์และความรู้สึกอย่างเต็มที่ในระหว่างพิจารณาคดี

ผู้เขียนแสดงความเห็นว่า ผู้พิพากษา คือเสียงของพระเจ้า ถ้าเราศรัทธาและไว้วางใจในมือของผู้พิพากษา แล้วหมายความว่าเราเชื่อมั่นว่าผู้พิพากษามีความยุติธรรมและมีความเที่ยงตรงดั่งตัวพระเจ้าเอง ผู้พิพากษาก็ อาจจะทำหน้าที่เหมือนตาชั่งอย่างสมบูรณ์ แต่จากประสบการณ์ของผู้เขียนนั้นผู้พิพากษาคือมนุษย์คนหนึ่ง ที่ได้ รับโอกาสในวิชาชีพดีกว่าหรือมากกว่าคนส่วนใหญ่ ผู้พิพากษามีวันที่ดีและวันที่แย่ ในบางครั้งผู้พิพากษามีความ เปี่ยมล้นด้วยเหตุผลแต่ในบางครั้งก็เต็มไปด้วยอารมณ์และความรู้สึก นั่นคือผู้พิพากษามักจะมีจุดอ่อน พวกเขาก็ เป็นประชาชนธรรมดาที่มาทำหน้าที่ดังกล่าวนั้นเอง

ผู้เขียนและทีมงานอาศัยประสบการณ์และการทำงานในสำนักอัยการมาเป็นเวลานาน ถ้าหากทราบว่า ผู้ใดเป็นผู้พิพากษาพิจารณาคดีอาญาที่อัยการเป็นโจทก์ฟ้องแล้ว ก็มักจะทราบได้ว่าผู้พิพากษามีอุปนิสัยและ ประสบการณ์ในการดำเนินการพิจารณาคดีในศาลอย่างไร การพิจารณาคดีอาจจะรวดเร็วหรือเชื่องช้าเนิ่นนานไป อย่างไร อาจกล่าวได้ว่าเอกลักษณ์หรือคุณสมบัติเช่นอุปนิสัยของผู้พิพากษา คือบางอย่างที่ทำให้สามารถคาดการณ์ ผลของการพิจารณาคดีได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจมีความหมายเสมือนเรื่องราวที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ

ผู้เขียนได้ยกตัวอย่างผู้พิพากษาหลายท่านที่ตัดสินคดีอาญาในเขตที่ผู้เขียนรับผิดชอบและเป็นหัวหน้าหน่วย งานอัยการว่ามีวิธีการดำเนินการพิจารณาที่แตกต่างกัน มีอุปนิสัยแตกต่างกันและมีทั้งการตัดอารมณ์ออกไปใน ขณะพิจารณาคดี แต่ก็มีบางท่านที่ใช้อารมณ์อย่างมากในการพิจารณาคดี ซึ่งสิ่งที่กล่าวมานี้กระทบต่อการทำคดี ของทีมอัยการซึ่งทำหน้าที่เป็นโจทก์ในการฟ้องคดี และในบางครั้งอาจจะเลยไปถึงผลของการตัดสินคดีซึ่งอาจทำให้ เกิดความอยุติธรรมขึ้นได้

เรื่องการพิจารณาคดี (The Trial)

วิกฤตมักจะเกิดขึ้นภายใต้วาทกรรมสาธารณะและการโต้แย้งทางการเมือง ซึ่งมันเป็นสิ่งที่หยาบคายเลวทรามและหนวกหูมาก ๆ โดยที่ความจริงเป็นเหยื่อของความเห็นแก่ตัวและความไร้อารยะธรรมอย่างสุดกู่ เพราะความจริงควรเป็นสิ่งที่ควรค่าแก่การส่งเสริมให้ความนับถือจึงเป็นสิ่งที่ควรนำมากล่าวด้วยความสุภาพ แต่สิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมคือความจริงกับถูกนำมาใช้ในการโต้วาทีกันอย่างดุเดือดเผ็ดมัน ในขณะที่กลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับการเมืองก็ยกการ์ดขึ้นป้องกันตัวเองมากขึ้นซึ่งมากกว่าในอดีตที่ผ่านมาอย่างมากมายนัก ยิ่งไปกว่านั้นผู้คนก็พยายามจะสืบสาวหาคำกล่าวที่ต้องตรงใจกันกับกลุ่มคน เป็นการแสดงมุมมองที่ก่อให้เกิดความสบายใจให้เกิดขึ้นแก่ตนเองเท่านั้นและพยายามหลีกเลี่ยงการสร้างความขัดเคืองใจ โต้แย้ง และหลีกเลี่ยงการเปิดเผยความจริงซึ่งจะก่อให้เกิดความไม่สะดวกหรือก่อให้เกิดความลำบากขึ้นแก่ตนเอง พวกเขามัดยึดติดกับฝ่ายที่อยู่ฝ่ายเดียวกันโดยไม่สนใจว่ามีประจักษ์พยานหลักฐานอะไรเลย การปรากฏขึ้นเพื่อเปลี่ยนความคิดเห็นของคุณนั้นไม่เพียงแต่จะหาได้ยากแล้วยังพบว่าเป็นหลักฐานที่อ่อนและไม่น่าเชื่อถือ

เรื่องบุรุษ 3 คนในห้องห้องหนึ่ง (There men in a room)

ผู้เขียนได้กล่าวว่ามีหลายเหตุผลที่ว่าทำไมการกล่าวในสาธารณะ (Public Speaking) สำหรับอัยการแห่งสหรัฐอเมริกานั้นเป็นเรื่องที่จำเป็น อัยการแห่งรัฐไม่เพียงแต่จะต้องรับผิดชอบโดยเป็นตัวแทนของประชาชนในกรณีที่เกิดคดีอาญาขึ้นแล้ว แต่ยังคงต้องหาทางในการป้องกันมิให้เกิดการก่ออาชญากรรมขึ้นอีกด้วย อาจกล่าวได้ว่าเกือบจะไม่มีผู้ใดที่มีอำนาจ เรียกร้อง ออกคำสั่ง และเทศน์ เหมือนกับที่อัยการแห่งรัฐมีอำนาจสามารถที่จะทำสิ่งดังกล่าวได้ ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมานี้หมายถึงความสามารถที่จะทำให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนในการสร้างความมั่นใจ การให้คำอธิบาย การให้ความรู้และการรับทราบ โดยทั่วไปมักจะปรากฏความไม่ไว้วางใจของประชาชนต่อสถาบันแห่งรัฐ (ซึ่งเกิดขึ้นในช่วงประธานาธิบดีทรัมป์ มีความไม่ไว้วางใจมากที่สุด) ดังนั้นจึงเป็นเรื่องจำเป็นที่ผู้เขียนซึ่งเป็นหัวหน้าอัยการในขณะนั้นจะต้องเกาะติดกับหลักการที่ว่า “ความยุติธรรมต้องไม่เพียงแต่ได้รับการปฏิบัติเท่านั้น แต่จะต้องทำให้เกิดความรับรู้และมองเห็นได้ด้วย”

การดูแลความปลอดภัยให้แก่สาธารณะซึ่งกระทำโดยเจ้าพนักงานตำรวจนั้น การกล่าวหาว่าบุคคลใดจะต้องรับผิดชอบต่ออาชญากรรมที่ตนกระทำสิ่งที่ตนได้กระทำความผิดนั้น การดำเนินกระบวนการกล่าวหาเกี่ยวกับการกระทำความผิดนั้นจะต้องกระทำโดยเปิดเผย (openly) และโปร่งใส (transparently) ในบางครั้งการเปิดเผยเรื่องราวที่เกี่ยวกับอาชญากรรมและความปลอดภัยสาธารณะนั้นมักจะมีผลกระทบต่อชีวิตของผู้คนด้วย

ผู้เขียนได้ยกคดีตัวอย่างอธิบายหลักการดังกล่าว คือการตั้งข้อกล่าวหาแก่นักการเมืองที่เป็นผู้บริหารระดับสูงในนครนิวยอร์ก ในข้อหาคอรัปชั่นคือนายเชลดอน ซิวเวอร์ (Sheldon Silver) ซึ่งในขณะนั้นดำรงตำแหน่งประธานสภาผู้แทนแห่งนครนิวยอร์ก (New York State Assembly Speaker) ผู้เขียนกล่าวถึงพลวัตทางการเมืองและอำนาจเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการฝังรากลึกของคอรัปชั่น และได้กล่าวถึงบุคคลสามคนในห้องซึ่งมีอำนาจตัดสินใจในเรื่องสำคัญ ๆ ทั้งหมดสำหรับประชาชนในนครนิวยอร์ก ซึ่งส่วนใหญ่ในการตัดสินใจนั้นทั้งสามกระทำกันในห้องปิด (ทำกันอย่างลับๆ) บุคคลแรกคือผู้ว่าการโควโม่ (Governor Andrew Cuomo) บุคคล

ที่สอง คือผู้นำวุฒิสมาชิกฝ่ายที่ถือเสียงส่วนใหญ่ของรัฐคือนายดีน สเกลลอส (Dean Skelos) ซึ่งเป็นผู้ที่ถูกฝ่ายอัยการจับก่อนหน้านี้ในข้อหาคอรัปชั่นและบุคคลสุดท้ายคือประธานสภาผู้แทน (Assembly Speaker) คือ นายเชลดอน ซิวเวอร์ (Sheldon Silver) โดยในระหว่างที่ทีมอัยการดำเนินการฟ้องร้องผู้ถูกกล่าวหาดังกล่าว เนื่องจากผู้ถูกกล่าวหามีอิทธิพลทางการเมืองและมีตำแหน่งในระดับสูงของรัฐ ในฐานะเป็นหนึ่งในสามของผู้ทรงอิทธิพลในการตัดสินใจเรื่องใหญ่ ๆ จึงหาทุกวิถีทางมิให้เรื่องของตนถูกนำเข้าสู่คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมแห่งสภาฯ ของรัฐแห่งนี้ นอกจากนี้เกิดแรงกดดันแก่ทีมอัยการที่ทำคดีดังกล่าวอย่างมาก แรงกดดันมาจากทั้งทางฝั่งการเมืองและผู้บริหารระดับสูง รวมถึงประชาชนที่มีใจโน้มเอียงไปสนับสนุนพรรคการเมือง ซึ่งในขณะนั้นเพื่อให้เรื่องดังกล่าวอยู่ในความสนใจของประชาชนและเป็นการให้ข้อมูลแก่ประชาชนอย่างต่อเนื่องผู้เขียนในฐานะหัวหน้าหน่วยงานอัยการได้จัดแถลงการณ์ต่อสาธารณะเกี่ยวกับคดีดังกล่าว เหตุผลในการกล่าวสาธารณะนี้เพื่อเป็นการคานอำนาจอิทธิพลที่มากดดันจนอาจจะบิดเบือนความจริงได้และเป็นการประชาสัมพันธ์ความจริงให้ประชาชนทราบอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามการพิจารณาคดีก็ถูกดำเนินไปอย่างยุติธรรมโดยเปิดโอกาสให้จำเลยต่อสู้ในเรื่องพยานหลักฐานและประเด็นต่าง ๆ อย่างเต็มที่ ในที่สุดผู้พิพากษาได้พิจารณาคดีและตัดสินว่านายซิวเวอร์มีความผิดต้องถูกลงโทษตามกฎหมาย

ผู้เขียนให้ข้อคิดว่าบุคคลสามคนที่ทรงอำนาจสูงสุดในการตัดสินใจนั้นสามารถที่จะช่วยให้เกิดความยุติธรรมและป้องกันการเกิดคอรัปชั่นในนครนิวยอร์กได้ ถ้าหากทั้งสามนี้ทุกคนมีความจริงใจที่จะแก้ไขปัญหาการคอรัปชั่นและการสร้างความโปร่งใสให้ปรากฏขึ้น ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของประชาชนที่จะต้องให้ความสนใจและพิจารณาให้ดีในการที่จะเลือกและสนับสนุนให้บุคคลที่มีซื่อสัตย์และความยุติธรรมได้มีโอกาสดำรงตำแหน่งดังกล่าวซึ่งจะช่วยให้เกิดความโปร่งใสและความยุติธรรมในการตัดสินใจเรื่องสำคัญ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาธารณะและประชาชนของนครนิวยอร์กแห่งนี้

ส่วนที่สี่

ส่วนที่ 4 ซึ่งเป็นส่วนสุดท้ายนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับการลงโทษ (Punishment) ผู้เขียนได้กล่าวในบทอธิบายว่าบางครั้งคำถามที่ก่อให้เกิดข้อกังขาและผลสืบเนื่องมากที่สุดเกี่ยวกับความยุติธรรมในการพิจารณาลงโทษผู้กระทำผิดก็คือคำถามที่ว่าการลงโทษสถานใดจึงจะเพียงพอต่อการกระทำความผิดแต่ไม่เกินไปกว่าความจำเป็นหรือไม่มากไปกว่าความต้องการของสังคมที่เรียกร้อง คำถามต่อมาคือทำอย่างไรจึงจะสร้างดุลยภาพให้เกิดขึ้นระหว่างความต้องการเกี่ยวกับการลงโทษที่เหมือนกัน หมายถึงการกระทำความผิดที่เหมือนกันให้เกิดความเท่าเทียมกันทั้งหมดกับเป้าหมายที่เกี่ยวกับความยุติธรรมในการปฏิบัติต่อบุคคลแต่ละคนในทุก ๆ คดี คำถามต่อไปคือเราจะมุ่งเน้นเฉพาะการกระทำที่เป็นอาชญากรรมอย่างเดียวหรือไม่ หรือเราจะรวมความผิดประเภทการกระทำละเมิด ความผิดเกี่ยวกับครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูผู้เยาว์ และการกระทำความผิดที่เกิดจากแรงจูงใจ และคำถามสุดท้ายเป็นเรื่องเกี่ยวกับระยะเวลาคือระยะเวลานานเท่าใดจำนวนจะเป็นสัปดาห์ เดือน หรือปี ที่จะนำมาใช้ในการพิจารณาลงโทษลิดรอนเสรีภาพของคนบางคนที่กระทำความผิดเพื่อประโยชน์ของความยุติธรรม คำถามเหล่านี้จริง ๆ แล้วไม่มีใครที่สามารถหยั่งถึงได้

เรื่องเหนือกว่ายุติธรรม (Beyond Justice)

เกี่ยวกับเรื่องของความเหนือกว่าความยุติธรรมนั้นผู้เขียนได้กล่าวว่าเราจะไม่พบพระเจ้าหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในหลักการที่วางไว้เกี่ยวกับกฎหมายในกรณีที่เป็นหลักคิดอย่างเป็นทางการเกี่ยวกับความยุติธรรมในคดีอาญา แต่อาจจะกล่าวได้ว่ามี “คุณค่า” และ “อุดมการณ์” ที่สำคัญบางประการที่ย่อมอยู่เหนือความยุติธรรม ยกตัวอย่าง เช่นความเมตตา (Mercy) การให้อภัย (Forgiveness) การไถ่ถอน (Redemption) และศักดิ์ศรี (Dignity) เป็นต้น นอกจากที่กล่าวมานี้ความรัก (Love) ก็ถือเป็นคุณค่าและอุดมการณ์ที่อยู่เหนือความยุติธรรมด้วยเช่นกัน

ผู้เขียนได้ยกตัวอย่างอธิบายหลักการดังกล่าว เป็นกรณีอาชญากรรมที่เกิดจากการเกลียดชัง (Hate crime) หลังจากเกิดเหตุผู้ก่อการร้ายโจมตีสถานที่สำคัญ ๆ ของประเทศสหรัฐฯ หรือเหตุการณ์ 9/11 กล่าวคือหลังจากเหตุการณ์ดังกล่าวได้ปรากฏความโกรธแค้นของชาวอเมริกันต่อชาวมุสลิม มีการขู่จะทำร้ายชาวมุสลิมโดยชาวอเมริกัน ส่งผลให้เกิดการทำร้ายกันเกิดขึ้น ได้แก่การกราดยิงชาวมุสลิมบริเวณมัสยิด (mosque) ในประเทศแคนาดาโดยชายสามคน นอกจากนี้ยังเกิดเหตุการณ์ในประเทศสหรัฐฯ คือนายมาร์ค แอนโทนี่ สโทรแมน (Mark Anthony Stroman) ชาวอเมริกันผิวขาวได้ตัดสินใจโดยมีมูลเหตุมาจากความเกลียดชังที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ดังกล่าวว่าจะฆ่าชาวมุสลิม สโทรแมนได้ใช้ปืนยิงชาวอเมริกันเชื้อสายมุสลิมโดยเจตนาให้ตายถึงสามคนในเวลาใกล้ ๆ กัน ปรากฏว่าเหยื่อรายสุดท้ายคือนายภูยาน (Rais Bhuiyan) ซึ่งรอดจากความตายโดยปาฏิหาริย์ แต่แทนที่นายภูญาณจะแจ้งความเอาผิดนายสโทรแมนในฐานความผิดพยายามฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา นายภูยานกลับแสดงความเมตตา (Mercy) โดยการให้อภัยต่อการกระทำของนายสโทรแมน และนอกจากการให้อภัยแล้วยังได้กระทำสิ่งที่ยิ่งใหญ่คือนายภูญาณได้รณรงค์ให้ระงับการลงโทษ “ประหารชีวิต” นายสโทรแมนอีกด้วย ซึ่งการกระทำของนายภูญาณดังกล่าวผู้เขียนถือว่าเป็นคุณค่าและความมีอุดมการณ์ที่สูงส่ง เป็นสิ่งที่เหนือกว่าความยุติธรรมด้วย

ภาพรวมของหนังสือเล่มนี้

โดยภาพรวมเมื่อได้อ่านหนังสือเล่มนี้เราสามารถสรุปได้ว่าความ “อยุติธรรม” ของกระบวนการยุติธรรมในประเทศสหรัฐอเมริกาอาจจะเกิดได้ในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมตั้งแต่ขั้นตอนการสืบสวนและสอบสวน การตั้งข้อกล่าวหา การใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาคดี และรวมถึงขั้นตอนในการลงโทษผู้กระทำความผิด ความอยุติธรรมอาจจะเกิดขึ้นได้ถ้าหากพนักงานสืบสวน มองข้ามความจริงบางประการทำให้ไม่สามารถค้นหาผู้กระทำความผิดได้ หรือความอยุติธรรมอาจจะเกิดขึ้นเนื่องจากความจริงไม่ใช่ภาพที่เห็นอย่างเช่นกรณีของผู้กระทำความผิดอาจจะเป็นผู้ที่มีฐานะร่ำรวยหรือเป็นผู้ที่มีภาพของผู้ที่มีความดีงามปรากฏในสังคมเป็นเหตุให้เจ้าพนังงานสืบสวนมองข้ามไปเป็นต้น ความอยุติธรรมอาจจะเกิดจากความผิดพลาดของเจ้าพนักงานสอบสวนในการตั้งคำถามเพื่อค้นหาความจริงจากผู้ต้องสงสัย ความอยุติธรรมที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่เจ้าพนักงานกำลังตัดสินใจว่าจะตั้งข้อกล่าวหาหรือไม่นั้นอาจจะเป็นกรณีของกระแสสังคมที่กดดันให้ต้องนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษภายในระยะเวลาอันสั้นอันจะกระทบต่อการทำงานของเจ้าพนักงานทำให้เกิดความผิดพลาดในการหาตัวผู้กระทำความผิด หรืออาจจะเป็นวัฒนธรรมขององค์กรที่สอนให้คนในองค์กรที่ประกอบธุรกิจเน้นเฉพาะการทำกำไรมากกว่าที่จะทำสิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมาย ความอยุติธรรมซึ่งเกิดขึ้นในช่วงเวลาแห่งการพิจารณาคดีไปจนถึงการ

ตัดสินของผู้พิพากษานั้นมีหลายประการเช่นอาจจะเกิดขึ้นกับตัวผู้พิพากษาเอง หรือเกิดขึ้นจากผู้มีอำนาจเข้ามากดดันต่อการทำงานของผู้พิพากษาและอัยการผู้เป็นโจทก์ฟ้องในคดีอาญา และความอยุติธรรมที่อาจจะเกิดขึ้นในช่วงเวลาของการถูกลงโทษอาจจะได้แก่ตัวอย่างของนักโทษที่ได้รับการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องจากเจ้าหน้าที่ทัณฑสถาน หรืออาจจะเกิดจากความโหดร้ายของเจ้าหน้าที่ทัณฑสถานที่เป็นสิ่งที่สะสมในใจของเจ้าหน้าที่นั้นจนพัฒนาขึ้นเกิดเป็นความโหดร้ายดังกล่าวกระทำต่อผู้ต้องขังจนได้รับบาดเจ็บหรือล้มตาย

ในความเห็นของผู้เขียนซึ่งในอดีตเป็นหัวหน้าสำนักงานอัยการได้ให้ข้อคิดต่อเจ้าพนักงานอัยการที่ทำหน้าที่ในการรักษาความยุติธรรมไว้ว่า นอกจากเจ้าพนักงานอัยการจะต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่ มีความยุติธรรมในการค้นหาความจริงและมีความกล้าหาญที่จะเผชิญกับความอยุติธรรมแล้ว เจ้าพนักงานอัยการจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้คือ ในช่วงแห่งการสืบสวนหรือสอบสวนคดีนั้นจะต้องมองและคิดถึงเหตุผลในทุกแง่มุมรวมถึงบุคคลทุกคนที่แวดล้อมอยู่ในเหตุการณ์เพราะในบางครั้งความจริงที่เกิดขึ้นในคดีอาญาอาจจะถูกภาพลวงตาปิดบังไว้ สิ่งที่ควรคำนึงถึงถัดไปคือไม่ควรคำนึงถึงภาพลักษณ์ของผู้ต้องสงสัยเพราะแม้ว่าผู้ต้องสงสัยจะมีฐานะร่ำรวยหรือมีชื่อเสียงในด้านการทำประโยชน์ให้แก่สาธารณะก็ตามแต่ก็อาจจะเป็นบุคคลที่กระทำความผิดได้เช่นกัน ในประการต่อไปคือแนวทางในการสอบสวนผู้ต้องหาเพื่อหาความจริงผู้เขียนให้ข้อแนะนำในเรื่องของการตั้งคำถามเพื่อค้นหาความจริงซึ่งควรจะเป็นคำถามที่ง่าย ไม่ซับซ้อนและเป็นคำถามที่ต้องถามในทุกแง่ทุกมุมโดยไม่คำนึงถึงว่าจะเป็นคำถามที่ตนคิดว่าเป็นคำถามของคนโง่หรือไม่ รวมไปถึงเจ้าพนักงานสอบสวนจะต้องศึกษาถึงเทคนิคและวิธีการในการสอบสวนผู้ต้องหาโดยนำหลักการสอบสวนที่ไม่ใช้ความรุนแรงมาใช้ ต่อไปเป็นข้อควรคำนึงถึงในช่วงของการตัดสินใจว่าจะตั้งข้อกล่าวหาหรือไม่นั้น เหตุผลในการยกเลิกการตั้งข้อกล่าวหามักจะมีดังต่อไปนี้คือประการแรกไม่มีใครกระทำความผิด ประการต่อไปเป็นตัวพยานหลักฐานที่ทำให้เป้าหมายพ้นความผิดเอง การละเมิดซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายเพียงเล็กน้อย และประการสุดท้ายคือไม่คุ้มค่ากับที่เจ้าพนักงานจะดำเนินการฟ้องร้องทั้งในเรื่องของเวลาและแรงงานที่ต้องเสียไปกับการดำเนินการฟ้องร้อง อย่างไรก็ตามในช่วงแห่งการตั้งข้อกล่าวหานั้นมีสิ่งที่เจ้าพนักงานควรจะต้องคำนึงถึงหลายประการได้แก่ ความเป็นอิสระจากแรงกดดันทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กรที่เรียกร้องให้พนักงานอัยการทำหน้าที่ฟ้องหรือไม่ฟ้องผู้ต้องสงสัยเพราะสิ่งเหล่านี้จะทำให้การตัดสินใจนั้นผิดพลาดไป นอกจากนี้การตัดสินใจตั้งข้อกล่าวหาหรือไม่นั้นอาจจะถูกกระแสของสังคมไม่ว่าจะมาจากประชาชนหรือสื่อสารมวลชนก็ตามกดดันก่อให้การตัดสินใจตั้งข้อกล่าวหานั้นผิดพลาดไปทำให้เกิดความไม่ยุติธรรม ในช่วงระหว่างการพิจารณาและตัดสินคดีของศาลนั้นสิ่งที่พนักงานอัยการเป็นผู้ฟ้องในคดีอาญาจะต้องคำนึงถึงก็คือจะต้องศึกษาคุณสมบัติ อุปนิสัยและลักษณะของการดำเนินการพิจารณาคดีของผู้พิพากษาแต่ละท่านเพื่อที่จะทราบและสามารถที่จะดำเนินการให้สอดคล้องกับความต้องการนั้นได้โดยที่ยังคงมีเป้าหมายคือทำความจริงให้ปรากฏ นอกจากนี้สิ่งที่พนักงานอัยการซึ่งทำหน้าที่เป็นโจทก์ฟ้องผู้กระทำความผิดในศาลนั้นจะต้องคำนึงถึงคือหากผู้กระทำความผิดเป็นผู้มีอิทธิพลสามารถที่จะสร้างแรงกดดันไม่ว่าจะมาจากทางการเมืองหรือจากภาคประชาชนต่อเจ้าพนักงานที่กำลังทำคดีนั้น เป็นสิ่งจำเป็นที่เจ้าพนักงานอัยการหรือหัวหน้าหน่วยงานนั้นจะต้องดำเนินกิจกรรมในรูปแบบของการให้ข้อมูลข่าวสารแก่สาธารณะโดยวิธีการแถลงผลของการดำเนินคดี ประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลแก่ประชาชนถึงความคืบหน้าในการดำเนินคดีและรวมไปถึงการให้ความรู้แก่ประชาชนให้เกิดความรู้และความเข้าใจในเรื่องของการดำเนินคดีดังกล่าวเป็นระยะ ๆ ด้วย และในส่วน

สุดท้ายในอันที่จะป้องกันไม่ให้ความอยุติธรรมบังเกิดขึ้นในช่วงของการถูกลงโทษตามกฎหมายมีสิ่งที่เราจะต้องคำนึงถึงคือหากการกระทำความผิดเกิดขึ้นจากเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ที่ควบคุมนักโทษหรือผู้ต้องขังนั้นเป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานอัยการหากได้รับมอบหมายจะต้องทำให้สุดความสามารถโดยปราศจากความเกรงใจหรือเกรงกลัวต่ออำนาจหรือบารมีของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำความผิดนั้น และโดยไม่ได้เกรงใจว่าเป็นข้าราชการเช่นกัน นอกจากนี้อาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชัง เช่น บุคคลที่ทำร้ายผู้อื่นเพราะเหตุที่ว่าตัวเองได้รับข่าวสารที่เกี่ยวกับโศกนาฏกรรมต่อคนในชาติเดียวกันดังเช่นคดีการก่อการร้ายในเหตุการณ์ 9/11 นั้น แม้ผู้กระทำความผิดจะกระทำความผิดทางกฎหมายก็ตาม แต่การกระทำความผิดนั้นเกิดจากความเกลียดชังซึ่งเกิดขึ้นโดยการได้รับข่าวสารในด้านลบจนทำให้ภาวะจิตใจของตนสูญเสียความมีเหตุผลไป ก่อให้เกิดโศกนาฏกรรม ซึ่งในบางครั้งเป็นสิ่งที่น่าเห็นใจ ถึงแม้ว่าบุคคลเหล่านี้สมควรได้รับโทษก็ตาม แต่หากเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายรายใดผู้ที่สมควรที่จะร้องทุกข์กล่าวโทษแจ้งความเอาผิดต่อผู้กระทำผิดเหล่านี้ เปลี่ยนใจไปสู่การให้อภัยก็ถือได้ว่าผู้เสียหายนั้นได้ให้ความเมตตา (Mercy) ถือเป็นความกรุณาปราณีจนอาจจะกล่าวได้ว่าเป็นคุณค่าและอุดมการณ์ที่สูงส่งซึ่งในบางครั้งอาจถือได้ว่าสูงกว่าความยุติธรรมเสียอีก

โดยสรุปหนังสือชื่อ **DOING JUSTICE: A Prosecutor's Thoughts on Crime, Punishment and the Rule of Law.** ในความเห็นของผู้วิจารณ์แล้วเป็นหนังสือที่ดีและทรงคุณค่าเล่มหนึ่ง เพราะผู้เขียนเป็นผู้ที่มีประสบการณ์มาอย่างช้านานในฐานะที่เคยทำงานเป็นเจ้าพนักงานอัยการซึ่งทำหน้าที่ทนายความแห่งรัฐและเป็นหัวหน้าหน่วยงานอัยการแห่งเขตทางใต้ของนครนิวยอร์ก ซึ่งมีความรู้ ประสบการณ์ และมีความเชี่ยวชาญในการดำเนินคดีอาญาทั้งด้านการสอบสวน การตั้งข้อกล่าวหา การทำหน้าที่เป็นทนายฟ้องผู้ต้องหาในศาลและในฐานะหัวหน้าหน่วยงานที่คุมคดีที่สำคัญ ๆ มาตลอดนับตั้งแต่ดำเนินชีวิตการเป็นพนักงานอัยการ โดยผู้เขียนได้วางหลักหลักกฎหมายและยกคดีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างดำรงตำแหน่งในสำนักงานอัยการขึ้นมาอธิบายเพื่อชี้ให้เห็นความไม่ยุติธรรมและสิ่งที่พนักงานอัยการได้ดำเนินการเพื่อแก้ไขให้เกิดความยุติธรรมขึ้น หนังสือเล่มนี้จึงประกอบไปด้วยหลักการและแนวคิดต่าง ๆ ที่ผู้อ่านสามารถนำไปใช้เป็นหลักหรือวิธีการพิจารณาโดยเฉพาะผู้ที่ทำหน้าที่เป็นทนายแผ่นดินสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อมิให้ความอยุติธรรมปรากฏขึ้นในระหว่างที่ตนได้ดำเนินการสืบสวนและสอบสวน ตั้งข้อกล่าวหา ดำเนินการฟ้องในขณะที่อยู่ในระหว่างพิจารณาคดีในศาล และรวมไปถึงการทำคดีที่อยู่ในช่วงระหว่างที่ผู้กระทำผิดถูกลงโทษ นอกจากหลักและแนวคิดแล้วผู้เขียนยังได้ยกตัวอย่างคดีต่าง ๆ ซึ่งเป็นเรื่องจริงและปรากฏขึ้นในระหว่างที่ผู้เขียนดำรงตำแหน่งบริหารในสำนักงานอัยการดังกล่าวขึ้นอธิบายเพื่อให้เห็นภาพอย่างชัดเจนว่าความอยุติธรรมจะเกิดขึ้นได้อย่างไรและมีวิธีการใดที่จะทำให้ความยุติธรรมปรากฏขึ้น ทำให้หนังสือเล่มนี้มีคุณค่าและมีประโยชน์ซึ่งนอกจากความเพลิดเพลินที่ได้รับจากการอ่านคดีต่าง ๆ ซึ่งเป็นกรณีศึกษาที่ปรากฏขึ้นจริงในประเทศสหรัฐอเมริกาแล้ว ผู้อ่านยังได้หลักคิดในแง่มุมต่าง ๆ ว่าจะทำความยุติธรรมให้ปรากฏขึ้นได้อย่างไร ผู้วิจารณ์ขอแนะนำว่าหนังสือเรื่อง **DOING JUSTICE: A Prosecutor's Thoughts on Crime, Punishment and the Rule of Law.** เป็นหนังสือที่ดีเล่มหนึ่งที่ควรค่าแก่การอ่าน จึงสมควรหามาอ่านกันครับ